

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

Кафедра журналістики, реклами та медіакомунікацій

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Одеські коти як символ стійкості та свободи
(серія журналістських матеріалів)»**

**«Odesa cats as a symbol of resilience and freedom
(a series of journalistic materials)»**

Виконала: здобувачка денної форми навчання
спеціальності 061 «Журналістика»

Освітня програма «Журналістика»

Радєва Крістіна Миколаївна

Керівник канд. політ. наук, доц. Задорожня А. Г. ____

Рецензент ст. викл. Орлова О. М.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри

№ ____ від ____ . ____ . 20 ____ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище, ім'я)

Захищено на засіданні ЕК № ____
протокол № ____ від ____ . ____ . 20 ____ р.

Оцінка ____ / ____ / ____
(за національною шкалою/шкалою ECTS/ бали)

Голова ЕК

(підпис)

(прізвище, ім'я)

Одеса 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	5
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	14
ВИСНОВКИ	16
БІБЛІОГРАФІЯ	18
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Кожне місто у світі має свої неповторні риси, які в сукупності складають його унікальний вигляд та формують враження, що залишаються у гостей і самих містян. Одеса – місто з чисельною кількістю власних колоритних деталей, про які складають легенди та які намагаються відшукати та розгадати подорожувальники. Серед таких рис, звісно – одеська мова, неповторна і неймовірна, вулиці з будівлями XIX століття та акаціями вздовж них, Одеська Опера, Потьомкінські сходи, Аркадія, Привоз... Перелічувати можна довго, і все одно всього не перелічиш... Однак, серед безлічі одеських цікавинок є одна, яка завжди викликає посмішку і позитив, – це відомі на весь світ одеські коти! Українці загалом до котів мають досить приязне ставлення, але так, як їх люблять і шанують в Одесі, треба ще пошукати!.. Одеські коти впевнені, що вони – головні жителі нашого міста, на них тримається ця неповторна одеська атмосфера, саме тому вони такі поважні, ситі та задоволені життям. Одеських котів можна зустріти в парках Одеси, в знаменитих одеських двориках, на Привозі чи Новому базарі серед рибних рядів чи овочевих прилавків...

Коли в 2022 році в Україну прийшла кривава війна, одесити стали на захист рідної країни, як і всі українці. Чинити спротив окупантам треба на всіх рівнях та у різні способи. До опору агресору долучилися і «одеські котики». Невдовзі після початку війни на одеських будинках з'явилися зображення котів-захисників. Ці милі, але суворі до ворога мурчики, боронять Одесу та надихають одеситів на спротив ворогові.

У своєму дипломному проєкті ми вирішили дослідити феномен одеських котів як символу опору у війні, аби поміркувати над тим, як з'являються та який мають вплив такі інформаційні засоби та водночас стратегічні об'єкти, як візуальні образи, що вкорінюються в свідомості населення, громади, народу.

Метою нашого дослідження стало осмислення феномену одеських котів як нового нетрадиційного символу стійкості та свободи українців під час російсько-української війни у серії власних журналістських публікацій.

Поставлена мета зумовила вирішення **завдань** роботи:

- зібрати дані щодо українських символів як традиційних форм втілення прагнень та світогляду українців як нації;
- дати коротку характеристику основним візуальним символам українців, які на сьогодні широко використовуються для демонстрації сили духу українського народу, його налаштованості на перемогу;
- відслідкувати, описати та зробити узагальнення щодо причин появи, характеру реалізації проєкту одеських котів як символу стійкості та свободи та пояснити його популярність;
- написати серію журналістських матеріалів, аби показати феномен одеських котів у контексті розвитку сучасної української культури спротиву;
- зробити висновки з проведеного дослідження.

Предметом нашого дослідження став соціокультурний феномен одеських котів як символ стійкості та свободи українців у період російсько-української війни, а **об’єктом** – візуальні образи одеських котів, що вміщують ідею незламності одеситів, їхньої налаштованості на повну перемогу України у війні, представлені у власних журналістських матеріалах.

У процесі виконання завдань ми скористалися низкою загальнонаукових та фахових **методів дослідження**: опису, інтерпретації, порівняння, спостереження.

ВИСНОВКИ

Одесити завжди залишаються людьми з гумором та оптимістичним поглядом на життя. Не змогла цього зламати і жахлива війна, розв'язана рф проти нашої країни. Одесити жорстко виступили проти окупантів разом в усім українським народом, а на додачу почали залучати до опору свій гумор та творчі здібності, аби мати внутрішні сили для тривалої боротьби. До опору агресору долучилися і одеські коти. Ці милі, але суворі до ворога мурчики, боронять Одесу та надихають одеситів на спротив ворогові.

У своєму дипломному проєкті ми досліджували феномен одеських котів як символу опору у війні та міркувати над тим, як з'явилася та який вплив має ця ініціатива одеських митців, адже символічні зображення – це інформаційні засоби та водночас стратегічні об'єкти, що вкорінюються в свідомості населення, громади, народу.

Метою нашого дослідження стало осмислення феномену одеських котів як нового нетрадиційного символу стійкості та свободи українців під час російсько-української війни у серії власних журналістських публікацій, з яким ми успішно впорались. Зокрема ми зібрали дані щодо українських символів як традиційних форм втілення прагнень та світогляду українців як нації; дали коротку характеристику основним візуальним символам українців, які на сьогодні широко використовуються для демонстрації сили духу українського народу, його налаштованості на перемогу; відслідкували, описали та зробили узагальнення щодо причин появи, характеру реалізації проєкту одеських котів як символу стійкості та свободи та пояснили його популярність; написали серію журналістських матеріалів, аби показати феномен одеських котів у контексті розвитку сучасної української культури спротиву.

Предметом нашого дослідження був соціокультурний феномен патріотичних тварин як символ стійкості та свободи українців у період російсько-української війни, а об'єктом – візуальні образи одеських котів, що

вміщують ідею стійкості та свободи одеситів, їхньої налаштованості на повну перемогу України у війні.

Одесити завжди демонстрували неймовірну симпатію до хвостатих пухнастиків, охоче їх пригощали, тримали вдома, привітно ставилися при зустрічі на вулиці, на ринку, в магазині. Війна, що повністю змінила життя одеситів, спричинила ентузіазм завжди творчих одеситів долучити знаменитих одеських котів до спротиву ворогові. Перш за все нас цікавили одеські коти як символ стійкості і свободи українців, що відчайдушно б'ються за свою рідну землю.

Жанровими параметрами наших публікацій стали ознаки огляду. Саме цей жанр, на наше переконання, надав нам можливість продемонструвати, чим є для нинішньої України феномен одеських котиків як символу стійкості та свободи, а також показати спадковість цього культурного явища – «одеські коти».

Ми підготували для публікації два матеріали у жанрі огляду. Це дало нам можливість не лише детально ознайомитися з відповідними одеськими проєктами останніх років, де героями стали одеські коти, що в час війни перетворились на котів-патріотів, котів-визволителів, котів-воїнів, котів-талісманів, а також описати символічні риси цих образів, що роблять їх втіленням української стійкості та жаги свободи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. В Одесі створять путівник по скульптурах відомих котів. *24: Одеса*. 18.04.2018. URL: https://24tv.ua/odesa/v_odesi_stvoryat_putivnik_po_skulpturah_vidomih_kotiv_n954745https://24tv.ua/odesa/v_odesi_stvoryat_putivnik_po_skulpturah_vidomih_kotiv_n954745 (дата звернення: 11.04.2023).
2. В Одесі туристів відправлять на пошуки котів. *Укрінформ*. 17.03.2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2423493-v-odesi-turistiv-vidpravlat-na-posuki-kotiv.html> (дата звернення: 11.04.2023).
3. Гриценко О. М. Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманітарні цінності : монографія. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2002. 204 с.
4. Державні символи України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=26198 (дата звернення: 11.04.2023).
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2000. 180 с.
6. Зураб Д. В Одесі з'явилася скульптура котячої пари. *Суспільне: Новини*. 7.10.2021. URL: <https://suspilne.media/169880-v-odesi-zavilasa-skulptura-kotacoi-pari/> (дата звернення: 11.04.2023).
7. І в тількину, і з рушницею: одеситка створює образи дивовижних котів-визволителів. *Одеське життя*. 04.03.2022. URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/i-v-tilnyku-i-zi-rushnytseiu-odesytka-stvoriuiie-obrazy-dyvovyzhnykh-kotiv-vyzvolyteliv-foto> (дата звернення: 11.04.2023).
8. Коти та кішки «нового формату» стали доброю прикметою Одеси під час воєнного стану. *Одеське життя*. 10.04.2022. URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/koty-ta-kishky-novoho-formatu-staly-dobroiu-prykmetoiu-odesy-pid-chas-voiennoho-stanu> (дата звернення: 11.04.2023).
9. Котики – антистрес: фоторепортаж з одеських вулиць. *Одеське життя*. 22.01.2023. URL: <https://odessa-life.od.ua/article/kotiki-antistress-foto-reportazh-s-odesskih-ulic> (дата звернення: 11.04.2023).

10. Котики, цуцики і майже ботанічний сад: в Одесі незвично прикрасили під'їзд будинку. *5 канал*. 12.08.2018. URL: <https://www.5.ua/fotogalereja/kotyky-tsutsyky-i-maizhe-botanichnyi-sad-v-odesi-nezvychno-prykrasyly-pidizd-budynku-foto-175458.html> (дата звернення: 11.04.2023).
11. Кушнарьова М. Б., Грищенко О. А. Теоретичні засади багатокультурності та світовий досвід. URL: <http://www.culturalstudies.in.ua> (дата звернення: 11.04.2023).
12. Мішегліна В. М. Функції правових та державних символів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Теорія та історія держави і права. Історія політичних і правових учень. 2018. Том 29 (68). №1. С.7–13.
13. Москаленко А. З. Теорія журналістики. Київ : Вид-во КНУ, 1998. 334 с.
14. На одеських вулицях з'явилися коти нового формату. *Одеське життя*. 17.03.2022. URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/na-odeskih-vulicjah-z-javilisja-koti-novogo-formatu-foto> (дата звернення: 11.04.2023).
15. Наші котики: мама з донькою з Одеси малюють кумедні картинки для бійців ЗСУ. *Одеське життя*. 20.05.2022. URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/article-uk/nashi-kotyky-mama-z-donkoiu-z-odesy-maliuiut-kumedni-kartynky-dlia-biitsiv-zsu> (дата звернення: 11.04.2023).
16. Почепцов Г. Г. Теорія масової комунікації. Київ, 1999. 308 с.
17. Стецюк П. Б. Державні символи України: конституційно-правова характеристика. *Вісник Конституційного Суду України*. 2004. №6. С. 113–118.
18. У незвичному місці: в Одесі «оселилася» вітражна скульптура kota як частина проєкту. *5 канал*. 27.08.2018. URL: <https://www.5.ua/regiony/u-nezvychnomu-mistsi-v-odesi-ziavylasia-vitrazhna-skulptura-kota-iak-chastyna-proektu-foto-175531.html> (дата звернення: 11.04.2023).
19. Українські символи та священні знаки. URL: https://www.ukrlegenda.org/statti/ukrainian_symbols.php (дата звернення: 11.04.2023).

20. Українська символіка. *Вікіпедія: Вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Українська_символіка (дата звернення: 11.04.2023).
21. Фотофакт: на одеському авто з'явилися коти-патріоти та палаючий крейсер. *Одеське життя*. 17.04.2022. URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/fotofakt-na-odeskomu-avto-z-javilis-koti-patrioti-ta-palajuchij-krejser> (дата звернення: 11.04.2023)